

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ПРИДНІПРОВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ»**

КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ТА ПІДПРИЄМНИЦТВА
(повна назва кафедри)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з навчально-виховної
роботи
Галина ЄВСЄЄВА

20²¹ року

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Формування бізнес-моделей
(назва навчальної дисципліни)

спеціальність 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
(шифр і назва спеціальності)

освітньо-професійна програма «Підприємницька діяльність»
(назва освітньої програми)

освітній ступінь бакалавр
(назва освітнього ступеня)

форма навчання денна
(денна, заочна, вечірня)

розробник Каховська Олена Володимирівна
(прізвище, ім'я, по батькові)

Статус дисципліни	<i>Варіативна</i>
Мова викладання	<i>українська</i>
Курс / семестр	<i>4 курс /8 семестр</i>
Кількість кредитів ЄКТС	<i>3</i>
Розподіл за видами занять та годинами навчання	<i>Лекції – 16 год. Практичні заняття – 14 год. Самостійна робота – 60 год.</i>
Форма підсумкового контролю	<i>залік</i>
Контакти кафедри	<i>Кафедра економіки та підприємництва, 10-й поверх висотного корпусу, к. В-1007, тел. +380731831431, https://pgasa.dp.ua/department/ep/</i>
Викладачі	<i>Каховська Олена Володимирівна, д.е.н., проф.</i>
Контактна інформація викладача (-ів)	<i>kakhovskaya.olena@pgasa.dp.ua</i>
Консультації	<i>Графік консультацій розміщено та актуалізується на сторінці кафедри за посиланням https://pgasa.dp.ua/wpcontent/uploads/2017/07/grafik-konsultatsij-2021n.r.-2semestr.pdf</i>

1. АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Формування бізнес-моделей» є сукупність теоретичних підходів, методичного інструментарію і сучасних прикладних систем розроблення, функціонування та оцінювання ефективності бізнес-моделі суб'єкта господарювання в динамічному середовищі.

Програма вивчення навчальної дисципліни «Формування бізнес-моделей» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Підприємницька діяльність» підготовки бакалаврів спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність».

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

	Години	Кредити	Семестр	
				VII
Всього годин за навчальним планом, з них:	90	3		90
Аудиторні заняття, у т.ч:	30			30
лекції	16			16
лабораторні роботи				
практичні заняття, семінарські	14			14
Самостійна робота, у т.ч:	60			61
підготовка до аудиторних занять	15			15
підготовка до контрольних заходів	20			20
виконання курсового проекту або роботи				
опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	25			25
підготовка до екзамену				
Форма підсумкового контролю				залік

3. СТИСЛИЙ ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни - формування у студентів системи теоретичних і прикладних знань на основі структурно-цілісного усвідомлення та творчо-критичного осмислення, досконалого опанування теоретичних, науково-методичних знань та аналітико-практичних навичок розроблення конкурентоспроможних бізнес-моделей підприємства на засадах сучасних економічних інновацій.

Завдання дисципліни – вивчення інтелектуальних основ формування бізнес-моделі суб'єкта господарювання; обґрунтування технології формування бізнес-моделі за управлінським підходом; дослідження пріоритетів споживачів як базового елемента бізнес-моделі компанії; обґрунтування ролі і значення стратегічних ресурсів у бізнес-моделюванні; дослідження та оцінювання синергізму у бізнес-моделюванні; визначення впливу ключових компетенцій компанії на формування її бізнес-моделі; вивчення особливостей формування системи бізнес-процесів компанії; встановлення особливостей аутсорсингової моделі бізнесу компанії; визначення сутності і практики використання бенчмаркінгу у бізнес-моделюванні; обґрунтування технології аналізу бізнес-портфеля компанії; виявлення особливостей формування, розвитку і трансформації життєвого циклу бізнес-моделі компанії; узагальнення медик оцінювання ефективності бізнес-моделі компанії; ознайомлення із практичними аспектами формування та розвитку бізнес-моделей зарубіжних і вітчизняних підприємств.

Пререквізити дисципліни: «Основи бізнесу», «Статистика», «Аналітичне забезпечення економічних рішень».

Постреквізити дисципліни: професійна діяльність за фахом.

Компетентності:

Інтегральна:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні:

ЗК2. Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях, виявляти, ставити та вирішувати завдання у сфері професійної діяльності.

ЗК5. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Спеціальні:

СК1. Критичне осмислення теоретичних засад підприємницької, торговельної та біржової діяльності.

СК2. Здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.

СК7. Здатність визначати і виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

Заплановані результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

РН2. Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

РН4. Використовувати сучасні комп'ютерні і телекомунікаційні технології обміну та розповсюдження професійно спрямованої інформації у сфері підприємницької діяльності.

РН5. Організувати пошук, самостійний відбір, якісну обробку інформації з різних джерел для формування банків даних у сфері підприємницької діяльності.

РН12. Володіти методами та інструментарієм для обґрунтування управлінських рішень щодо створення й функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.

РН13. Використовувати знання форм взаємодії суб'єктів ринкових відносин для забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

РН14. Вміти застосовувати інноваційні підходи в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

- словесні: лекція (вступна, тематична, оглядова, підсумкова). Проведення лекційних занять включає: викладення теоретичного матеріалу; оглядові лекції з використанням опорного конспекту; лекції-дискусії; лекції-візуалізації із використанням мультимедійних технологій;

- практичні (практична робота, ділові ігри, вирішення задач та ін.);

- наочні (ілюстрація, спостереження, демонстрація);

- відеометод (показ, пред'явлення матеріалу).

Форми навчання: індивідуальні, групові.

4. СТРУКТУРА (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН) ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин, у тому числі				
	усього	л	п	лаб	с/р
Змістовий модуль 1. Формування бізнес-моделей					
Тема 1. Суть, функції та підходи до формування бізнес-моделі суб'єкта господарювання	7	1			6
Тема 2. Пріоритети споживачів як базовий елемент бізнес-моделі компанії	9	1	2		6

Тема 3. Ресурсна теорія в системі бізнес-моделювання	8	2	2		4
Тема 4. Синергізм у бізнес-моделюванні	7	1			6
Тема 5. Визначення ключових компетенцій компанії	7	1	2		4
Тема 6. Формування системи бізнес-процесів	8	2	2		4
Тема 7. Особливості аутсорсингової моделі бізнесу	9	2	1		6
Тема 8. Бенчмаркінг: визначення та практика використання в бізнес-моделюванні	9	2	1		6
Тема 9. Технологія аналізу бізнес-портфеля компанії	10	2	2		6
Тема 10. Життєвий цикл бізнес-моделі	7	1			6
Тема 11. Оцінювання ефективності бізнес-моделі	9	1	2		6
Усього годин	90	16	14		60

5. ЛЕКЦІЙНИЙ КУРС

№ зан.	Тема занять	Кількість годин
1	Суть, функції та підходи до формування бізнес-моделі суб'єкта господарювання.	1
1	Пріоритети споживачів як базовий елемент бізнес-моделі компанії	1
2	Ресурсна теорія в системі бізнес-моделювання	2
3	Синергізм у бізнес-моделюванні	1
3	Визначення ключових компетенцій компанії	1
4	Формування системи бізнес-процесів	2
5	Особливості аутсорсингової моделі бізнесу	2
6	Бенчмаркінг: визначення та практика використання в бізнес-моделюванні	2
7	Технологія аналізу бізнес-портфеля компанії	2
8	Життєвий цикл бізнес-моделі	1
8	Оцінювання ефективності бізнес-моделі	1
	Разом	16

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ зан.	Тема занять	Кількість годин
1	Пріоритети споживачів як базовий елемент бізнес-моделі компанії	2
2	Ресурсна теорія в системі бізнес-моделювання	2
3	Визначення ключових компетенцій компанії	2
4	Формування системи бізнес-процесів	2
5	Особливості аутсорсингової моделі бізнесу	1
5	Бенчмаркінг: визначення та практика використання в бізнес-моделюванні	1
6	Технологія аналізу бізнес-портфеля компанії	2
7	Оцінювання ефективності бізнес-моделі	2
	Разом	14

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Навчальним планом лабораторні заняття не передбачені.

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ п/п	Вид роботи / Назва теми	Кількість годин
1	підготовка до аудиторних занять	15
2	підготовка до контрольних заходів	20
3	виконання курсового проекту або роботи	
4	Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях: <ul style="list-style-type: none"> - еволюція концепцій бізнес-моделювання; - імплементування «каскаду» пріоритетів споживачів у бізнес-моделі; - особливості формування бізнес-моделі стратегічного альянсу; - злиття та поглинання компаній як спосіб розвитку моделей для бізнесу; - характеристика, елементи та функції збалансованої системи показників; - процес розроблення стратегічних карт; - практичні аспекти формування та розвитку бізнес-моделей компаній;	25
5	Підготовка до екзамену	
	Разом	60

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Основними методами контролю є усний та письмовий методи, а також методи самоконтролю та самооцінки.

10. ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Змістовий модуль 1. Формування бізнес-моделей

Максимальна оцінка за змістовий модуль – 100 балів.

Оцінка поточного контролю за змістовий модуль складається з:

- присутності студента на лекціях (максимальна кількість – 16 балів. 1 лекція – 2 бали);
- присутності студента на практичних заняттях (максимальна кількість – 7 балів. 1 практичне заняття – 1 бал);
- виконання студентом практичного завдання (максимальна кількість балів – 35 балів: 1 виконане практичне завдання в межах одного практичного заняття – 5 балів (за планом – 7 практичних занять): студент в повному обсязі, якісно та правильно виконав завдання, показав вміння логічно і послідовно викладати матеріал, робити висновки, наводити, де можливо, приклади з наданням фактичного матеріалу - 5 бали; відповідь і висновки до завдання студентом виконані правильно, але стисло і неповно. Завдання виконано без наведення достатньої кількості прикладів і статистичних даних. На додаткові питання викладача студент відповідає не в повному обсязі – 3-4 бали; студент виконав завдання не в повному обсязі і з грубими помилками. Правильні висновки за результатами

виконання завдання студент робить не самостійно, а лише з урахуванням наведених викладачем запитань. – 2-1 бал; студент не правильно та/або неякісно виконав завдання і допустив грубі помилки при формулюванні висновків не тільки при самостійному розгляді питання, але і з урахування наведених викладачем запитань. На додаткові питання викладача студент не відповідає або відповідає з грубими помилкам – 0 балів;

– конспектування розділів програми, які не викладаються на лекціях (максимальна кількість балів 12 балів): надання повного розгорнутого конспекту – 12 балів; якщо у конспекті допущені не принципові помилки, відсутня необхідна деталізація, студент одержує 9-11 балів; якщо у конспекті розкрито сутність питання, але допущені неправильні тлумачення, студент одержує 5-8 балів; студент не повністю розкрив сутність питання, у відповіді допущені грубі помилки – 1-4 бали; якщо у відповіді містяться принципові помилки, або повністю відсутня відповідь – 0 балів.

– відповідь на 2 теоретичні запитання (максимальна кількість 30 балів). За кожну правильну відповідь студент отримує 15 балів.

Максимальна кількість балів за кожне теоретичне питання – 15 балів:

– Студент повністю розкрив теоретичне питання, показав вміння логічно і послідовно викладати матеріал, робити висновки, наводити, де можливо, приклади з наданням фактичного матеріалу. На додаткові запитання викладача студент відповідає якісно – 14-15 балів;

– Відповідь і висновки на теоретичне питання студентом виконані правильно, але стисло і неповно. Матеріал викладено без наведення достатньої кількості прикладів і статистичних даних. На додаткові питання викладача студент відповідає не в повному обсязі - 8-13 балів;

– Студент стисло розкрив суть теоретичного питання, але не в повному обсязі і з грубими помилками. Правильні висновки по теоретичному питанню студент робить не самостійно, а лише з урахуванням наведених викладачем запитань. На додаткові питання викладача студент відповідає з значними помилками - 4-7 балів;

– Студент не розкрив суті теоретичного питання і допустив грубі помилки при формулюванні висновків не тільки при самостійному розгляді питання, але і з урахування наведених викладачем запитань. На додаткові питання викладача студент не відповідає або відповідає з грубими помилкам - 0-3 балів.

Підсумкова оцінка з дисципліни визначається як сума балів за видами поточного контролю змістового модуля 1.

11. ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика курсу передбачає відповідальність викладача і студента за якість викладення та опанування навчального матеріалу, прозорість оцінювання, дотримання принципів академічної доброчесності. Середовище на заняттях є дружнім та відкритим до конструктивної критики.

Дотримання академічної доброчесності студентами. Студенти академії мають керуватися у своїй діяльності Кодексом академічної доброчесності ПДАБА ПЛПМ 0812-001:2018, яким встановлено загальні моральні принципи та правила етичної поведінки.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає:

-самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

-дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

-посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей інших авторів;

-надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Дотримуємося Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату у ПДАБА. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Якщо студент має сумніви або непевність, що його дії або бездіяльність можуть порушити Кодекс академічної доброчесності Академії, він може звернутися за консультацією до Комісії з питань академічної доброчесності.

Порядок зарахування пропущених занять відбувається у формі усного опитування (якщо пропущена лекція) та виконання індивідуального розрахункового завдання (якщо пропущене практичне заняття).

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Ареф'єва О.В., Луцька Т.В. Бізнес-процеси підприємств сфери послуг: фактори, формування, конкурентноспроможність: [монографія]– К.: Європейський ун-ту, 2009. 96с.
2. Бай С.І. Розвиток організації: політика, потенціал, ефективність : монографія / С.І. Бай ; Київськ. нац. торг.-ек. ун-т. – К. : Київ. нац. торг.-ек. ун-т, 2009. – 280 с.
3. Бондаренко М.Ф., Маторин С.И., Соловьева Е.А. Моделирование и проектирование бизнес-систем: методы, стандарты, технологи. Харьков : «Компания СМІТ», 2004. 272.
4. Дубініна, В. В. Моделювання бізнес-процесів. підприємства:теоретичні та практичні аспекти. *Вісник ЖДТУ: Економіка, управління та адміністрування*. 2015. (2(72), 118–127.
5. Козенков Д.Е. Проектування бізнес-процесів як основа створення архітектури підприємства. *Вісник СумДУ. Серія Економіка*. 2011. №3. С. 126-136. Режим доступу : <https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/23285/1/Kozenkov.pdf;jsessionid=015DA8248C2E0F733649D492D7D390D4>
6. Лепейко Т.І., Котлик А.В. Реінжиніринг бізнес-процесів: навч.-практ. посіб. у схемах і табл. Харків: ХНЕУ, 2010. 80с
7. Пономаренко В.С., Мінухін С.В., Знахур С.В. Теорія та практика моделювання бізнес-процесів: монографія. Х.: ХНЕУ, 2013. 244 с.
8. Роженко О.В. Формування бізнес-моделі підприємства: конспект лекцій для студентів. Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2018. 83 с. Режим доступу : http://elibrary.donnuet.edu.ua/1142/1/Роженко_2018-9.pdf
9. Швиданенко Г.О., Ревуцька Н.В. Формування бізнес-моделі підприємства: навч. посіб. К.: КНЕУ, 2013. 423 с. Режим доступу : <https://ir.kneu.edu.ua/handle/2010/25209>
10. Шемаєва Л.Г., Безгін К.С. Управління якістю бізнес-процесів на підприємстві: монографія Харків: ХНЕУ, 2011. – 240с.
11. Business Process Modeling Language (BPML): електронний ресурс. Режим доступу : <http://xml.coverpages.org/bpml.html>.

Допоміжна

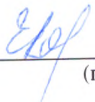
1. Маторин С.И. Анализ и моделирование бизнес-систем. (Системологическая объектно-ориентированная технология) / С.И. Маторин. – Х. : ХНУРЭ, 2002. – 322 с.
2. Реинжиниринг корпорации. Манифест революции в бизнесе. Хаммер М., Чампи Дж. Издательство: "Манн, Иванов и Фербер", — 2011
3. Старинский Б. Процессное управление. Система автоматизации бизнеса. Электронный документ. Режим доступу <http://www.intalev.ua/index.php?id=17210>
4. Управління бізнес-процесами підприємства. Комплексний тренінг: навч. посіб. / [П. Г. Банщикова, В. М. Гордієнко, О. О. Кизенко, Г. С. Скитьова]. – К.: КНЕУ, 2010
5. Davenport T.H. Business Innovation, Reengineering Work through Information Technology / T.H. Davenport. – Boston : Harvard Business School Press, 1993. – 364 p.

6. Matorin S. A New Technology of System-Objective Analysis and It's Application for Business-Systems Modelling / S.Matorin // Eastern-European Journal of Enterprise Technologies. – 2003. – № 1 (1). – P. 15–20.
7. Jeston, John; Nelis, Johan (21 January 2014). *Business Process Management*. Routledge.
8. Jan Recker . "Process Modelling in the 21st Century". In: BP Trends, May 2005.
9. Magretta J. Why Business Models Matter. Harvard Business Review. 2002. No 80(5). P. 86–92.
10. Obłój K. Tworzywo skutecznych strategii, PWE, Warszawa 2002.
11. Seidenstrickera S., Scheuerleb S., Linder C. Business Model Prototyping. Using the Morphological Analysis to Develop New Business Models. Procedia. Social and Behavioral Sciences, 2014. P. 102 – 109.

13. ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. Державна служба статистики. <http://www.ukrstat.gov.ua>
2. Законодавча база України <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index>
3. Економіка та бізнес <https://data.gov.ua/group/ekonomika>

Розробник

_____ (підпис)

(Олена КАХОВСЬКА)

Гарант освітньої програми

_____ (підпис)

(Кіра СПІРІДОНОВА)

Силабус затверджено на засіданні кафедри
економіки та підприємництва
Протокол від «30» серпня 2021 року № 1